

UREDNIŠTVO ZARJE je v Ljubljani, Frančiškanska ulica št. 8 (tiskarna I. nadst.). Uradne ure za stranke so od 10. do 11. dopoldne in od 5. do 6. popoldne vsak dan razen nedelj in praznikov. Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

NAROČNINA: celoletna po pošti ali s pošiljanjem na dom za Avstro-Ogrsko in Bosno K 18.—, polletna K 9.—, četrtletna K 4.50, mesečna K 1.50; za Nemčijo celoletno K 21.60; za ostalo inozemstvo in Ameriko celoletno K 30.—.

ZARJA

ZARJA izhaja vsak dan razen nedelje in praznikov ob pol 11. dopoldne.

UPRAVNIŠTVO se nahaja v Šelenburgovi ulici št. 6, II., in uraduje za stranke od 8. do 12. dopoldne in od 3. do 7. zvečer. Inzerati: enostopna petintrstična 20 vin., pogojen prostor 25 vin., poslana in razglasi 30 vin. — Inzerate sprejema upravništvo.

Nefrankirana ali premalo frankirana pisma se ne sprejemajo.

Reklamacije lista so poštnine proste.

Posamezne številke po 6 vin.

Štev. 177.

V Ljubljani, v ponedeljek dne 8. januarja 1912.

Leto II.

Avstrijanstvo.

Naši ljubi klerikalci, varuhi reda in miru, morale in bogaboječnosti ter vseh belih in modrih idealov, so največji avstrijski patriotje, in niti bujna pesniška fantazija si ne more skonstruirati večjih. Noč in dan stoje na braniku Avstrije in jo stražijo zoper vse sovražnike, ki zijajo od zunaj nanjo in ki škile v nje. Klerikalci poznajo vsako nevarnost, ki preti Avstriji, in vsako, ki bi ji mogla zapreti. Navdušujejo se za Avstrijo, molijo zanjo, slava ji kličejo, militaristične milione ji dovoljujejo, šefe njenega generalnega štaba uvrščajo med svetnike, njene „velezdajnike“ tožijo in pri vsaki priliki pojo „Avstrija, ti dom si moj.“

Naj bi že bilo, da bi si vsak drugi klerikalec rad zaslužil Franzosefsorden. De gustibus non est disputandum, in nihče ne more dajati več nego ima. Kdor potrebuje teatralni patos pri zajtrku in pri večerji, naj vstaja patetičen in naj hodi patetičen spat. Ali pri klerikalcih se je vgnedila druga navada, pri kateri ne gre le za okus, temveč postane lahko občenevarna.

Avstrijanstvo klerikalcev je postalo demonstrativno in — provokatorično. Manifestira se, kadar je umestno in kadar ni umestno, samo zato, da se kaže. Obenem zahtevajo, da naj ves svet kliče z njimi, kadar kličejo oni in poje, kadar oni. Kdor ne zna kazati tako hrupnega patriotizma kakor oni, je sumljiv; kdor ima o takih rečeh drugačne nazore, je v nevarnosti. Tupatam se razvija že naravnost patriotično provokatorstvo in naša sodišča imajo za aferami „antipatriotičnega“ značaja veliko več opraviti, nego se misli. Večinoma se spode take afer v pijanosti in če se naslednje njih razvoj, se navadno izkaže, da je bil grešnik naravnost napeljan na svoj greh, bodisi z zavestnimi vprašanji, s korajzarskim draženjem ali pa na kak drug način.

Cronrumeno deklamiranje je bilo nekoč značilno za staro konservativno stranko. Ko se je ustanovila takozvana Slovenska ljudska Stranka, je zelo slovesno zatrjevala, da nima nič opraviti s tistim konservativnim starinstvom, temveč da je demokratična, moderna stranka. Res je, da se je pri nekdanjih konservativnih avstrijanstvih izražalo bolj aristokratsko, pri novodobnih klerikalcih pa je postalo vseskozi demagogično. Proti vsaki demagogiji pa je pravočasno treba graditi jezi.

Najbrž ga v političnem življenju ni človeka, ki bi hotel razbijati skupnost dežel, ki se imenujejo Avstro-Ogrska. Če ima kdo res take ideje, tedaj gotovo ni popolnoma normalen; vsaj ne razume zgodovine in njenih tendenc. Znana beseda, da bi se morala Avstrija ustanoviti, če je ne bi bilo, morda ni tako strogo resnična, kakor se zdi v geslo zaljubljenim ljudem; ali gotovo je resnično, da stremi naša doba veliko bolj v koncentracijo kakor v separiranje. Brezpozorno velja ta zakon v gospodarskem življenju. Veledustrija, veletrgovina in svetovni promet dokazujejo to dejstvo kakor beli dan.

V državnem življenju pa veljajo predvsem gospodarski zakoni. Vse boljbolj postaja država čisto gospodarska organizacija, velika institucija za varstvo in pospeševanje interesov, ki so gospodarskim razredom pri srcu. Državljanji patriotizem se že davno ne more več obešati za tiste kljuke kakor nekdanj. Carina, trgovinske pogodbe, uvoz in izvoz, pridobivanje novih trgov — so velika vprašanja, okrog katerih se suče politika. Kapitalisti zahtevajo od države zakonov, ki bi strli uporno silo delavstva, agrarci zahtevajo odredbe, ki naj varujejo njihove dobičke pred konkurenco, delavstvo hoče socialnih reform, da

se gospodarsko ojača. To je jedro notranje državne politike.

Tista tendenca, kateri sledi vsa industrija, ustanavljajoča velike obrate, združujoča podjetja v kartele, v truste, velja tudi za gospodarske organizacije, ki se imenujejo države. Misli ni danes na razpadanje velikih oblik, temveč na to, da privlačijo velike sile manjše k sebi.

Avstrija je zelo bolna. Ali njen razpad je vendar utopijski. Četudi nima imperialističnih pogojev, ki jih nekateri iščejo z drobnogledom, ima vendar velike gospodarske pogoje za svoj obstanek. In če pozna svojo pravo nalogo, tedaj postane lahko matica, ki zbere še marsikaj manjšega okrog sebe.

Ali med vero v obstanek Avstrije in onim avstrijanstvom, ki ga vsiljuje naš klerikalizem, je velikanska razlika.

Avstrija naj živi. Ali hoteti ne sme, da bi bila, kar ne more biti. Kadar pojo klerikalci himne Avstriji, tedaj slišimo vedno meternichovske note. Oni niso zaljubljeni v Avstrijo, temveč v reakcionarno, klerikalno, policijsko Avstrijo. Kakor je bila ta država pred letom 1848 žandar Evrope, tako bi jo klerikalci zopet radi videli in tako jo ljubijo. Političarji so med njimi, ki mislijo, da se približuje doba tega „ideala“.

Svobodnejši duh se širi po vsej Evropi. Policijsko klerikalna reakcija ne nahaja nikjer več zavetišča. Le v Rusiji se še brani absolutizem in na Pruskem še žive ideje o sveti alianci. Ali Rusija ni katoliška in Prusija ne. Avstrija naj bi postala novo ognjišče klerikalne reakcije in preobrazila Evropo v duhu Pijevih idej.

To je zmisel klerikalnega avstrijanstva. Zato ima ta beseda čuden, neprijeten okus. Klerikalci so dali avstrijanstvu posebni, antipatičen pomen. Obstanek Avstrije je dejstvo, v zgodovini utrjeno, v gospodarskih razmerah utemeljeno. Avstrijanstvo iz klerikalnega slovarja pa je reakcija najtemnejše barve.

Tudi v političnem življenju je treba diferencirati. Besede pomenijo v politiki večinoma nekaj drugega kakor v navadnem življenju.

Deželni zbori.

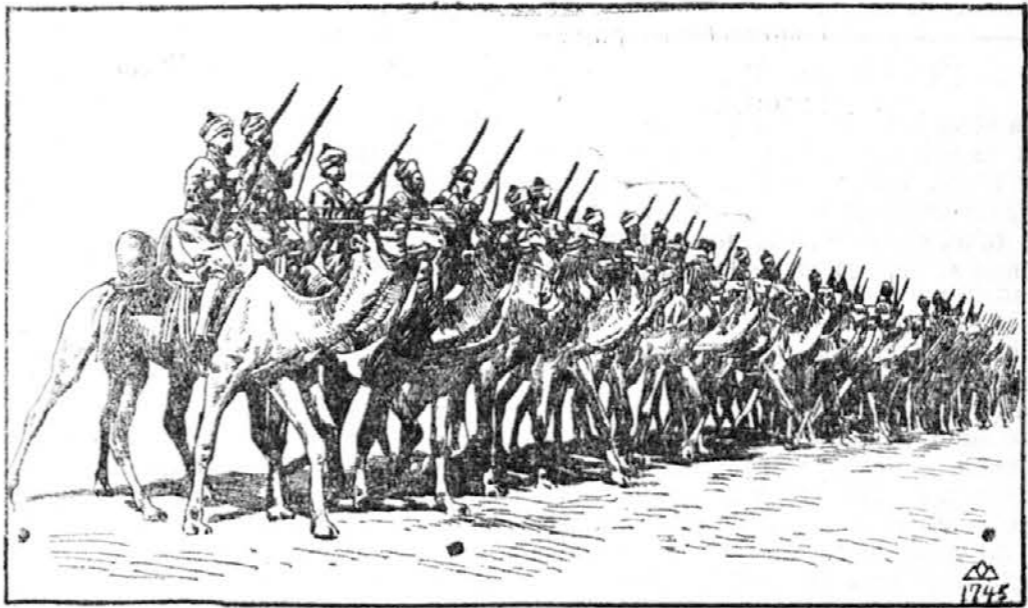
Uradna »Wiener Zeitung« razglša, da so sklicani deželni zbori za Gališko, Salcburško, Koroško in Goriško na 11. januarja, za Trst na 15., za Štajersko in Tirolsko na 16., za Predarlško na 22. in za Dalmacijo na 24. januarja.

Doslej so že sklicani deželni zbori za Nižje Avstrijsko, za Kranjsko, Moravsko in Šlesko. Niso pa sklicani deželni zbori za Češko, Bukovino in Istro.

Sklicati ni težko. Ali nobeno sklicanje ne more prisiliti deželnih zborov in strank njih, da bi delali. Osmero teh parlamentov je dejansko nesposobnih za delo. Med temi sta dva največja Gališki in češki; izmed deželnih zborov na jugu sta štajerski in istrski zaprežena z obstrukcijo in najbrže tudi goriški kljub kravji kupčiji s klerikalci ne bo delal.

Deželnozborna mizerija je stara. Tako hudo kakor sedaj pa še ni bilo nikoli. Skoraj v vsaki deželi, kjer živita dva naroda je obstrukcija. Čehi so navskriž z Nemci, Poljaki z Rusini, Slovenci z Nemci, Slovenci in Hrvatje z Italijani. Vlada posreduje na vseh koncih in krajih. Povsod so konference in komisije, ki bi imele uravnati struge, da bi delo teklo. A vse prizadevanje ne pomaga nič; ne gre pa ne gre.

Ali naše vlade se delajo, kakor da jih je sam optimizem. Vidijo sicer, da so vsi deželni zbori bolni, ali vsakega hočejo kurirati na drug način, v vsakem iščejo drugo bolezen, pa ne

opažajo, da se ukvarjajo z neozdravljivimi bolniki, katerim ne more pomagati noben serum in nobeno mazilo.

Institucija deželnih zborov je ostarela in zoper starostno oslabelost ni nobenega zdravila. Značilno je, da izvirajo skoraj vse deželnozbornske obstrukcije iz narodnih nasprotij. To bi lahko odprlo oči političnim zdravnikom, če bi jim bilo kaj do tega, da bi jasno videli in da bi prišli do jasnih razmer.

Vlada bi rada imela, da bi bili deželni zbori nepolitični, upravni zastopi. Živ krst se ne zmejni za njeno željo, ker se ne more. Niti iz občinskih zastopov se ne more popolnoma izključiti politika, kaj še in deželnih. Kajti politika ni od življenja ločena abstraktnost. Kjer je gospodarstvo, tam je politika.

Kot politične korporacije so pa deželni zbori nezmisljeni. In praksa dokazuje, da so tudi ne-sposobni. Narodnosti se tepo v državnem zboru na širši, v deželnih zborih na ožji podlagi. Država mora seveda imeti skupen parlament, ker imajo vsi državljani skupne zadeve. Državni zbor je neizogiben. Ali dočim so deželni zbori v sedanjem pomenu nepotrebni, imamo v Avstriji druge skupine, vsako s svojimi posebnimi interesi, katerih ne zastopa nobena institucija. To so narodi, ki streme po skupnosti in po izražanju te skupnosti, pa ga nimajo. Organizacija narodov in narodni parlament so živa potreba v tej pisani državi. Narodna zavest je živa; deželne zavesti ni nikjer, da umetno se goji tuptam deželna ideja, ki nima ne krvi ne mesa. Meščanske stranke znajo včasih deklamirati o narodni avtonomiji; storiti ne znajo zanjo ničesar.

Meščanske stranke imajo vladati v Avstriji; one so odgovorne za to mizerijo.

Ali se bliža mir?

Vsak dan prihajajo vesti, zdaj iz Berlina, zdaj iz Londona, celo iz Carigrada in iz Rima, da je v najbližjem času pričakovati mir med Italijo in Turčijo. Ali doslej ima upanje še jako slabo podlago in vsaki napovedbi, da je konec vojne že takorekoč gotova stvar, sledi dementi. V Turčiji je položaj jako kritičen in veliko vprašanje je, če bo imel Sajd paša kljub reformi ustave toliko poguma, da sklene mir brez obzira na razburjeno javno mnenje.

O viharnih dogodkih v turškem parlamentu so naši čitatelji poučeni. Nova vlada, ki je v bistvu stara vlada, je naletela v zbornici na enak

odpor kakor pred svojo demisijo. Vsaka seja je burna in četudi se nekako demonstrativno poroča, da je v Carigradu absoluten mir, se vendar temu miru ne bo smelo prav preveč zaupati. Vlada mu očitno sama le malo zaupa, ker so neprenehoma žandarske in vojaške patrolje po ulicah.

S tem položajem so v očitni zvezi vesti, ki se ne glase nič kaj ugodno za mirovno razpoloženje.

V četrtek in petek se je poročalo, da je veliki vezir razposlal okrožnico, v kateri je izrekel prepričanje, da se v kratkem sklene časten mir z Italijo. Za petimi je sledilo tem vestem zaničanje; nova poročila so dejala, da je vsako uganje o taki okrožnici neutemeljeno, ker se je novi kabinet komaj sestavil, pa ni imel velikega vezir sploh še nobenega povoda, da bi razpošil oblastim okrožnice.

V parlamentu se je oglašil naučni minister. Njegov namen je bil zagovarjati reformo ustave. Ali hočeš nočeš se je dotaknil tudi mirovnega vprašanja. Dejal je, da vlada ne želi izpremeniti § 35, zato, da bi mogla skleniti mir z Italijo. Nemogoče je, da bi Turčija odstopila le ped zemlje, ker je to po ustavi izključeno.

Tudi iz Rima prihajajo nasprotujoča poročila. »Popolo Romano« pravi, da so vse vesti o mirovnih pogajanjih sadovi slabotnih upov. Dokler so mladoturki gospodarji položaja in dokler imajo le en vinar, ni misliti na mir. Za Italijo je to vprašanje podrejenega pomena. Nepokorščina arabskih plemen bo Italijo silila, da nadaljuje vojno, dokler si popolnoma ne podvrže dežele, tudi če bi Turčija priznala italijansko suverenost nad Tripolitanijo. Oficialna vojna se konča, gerilska vojna se bo nadaljevala. Italija prepusti torej skrb za mir mladoturkom, pa prihrani svojo moč in odločnost za Tripolitanijo.

Pri vsem tem se seveda ne manjka vesti o posredovanju, o ugajani poti in o boljšem upanju. Ali kakor se kaže, je vpliv evropske diplomacije še vedno manjši od njene gostobesednosti.

Francosko posredovanje.

Pariz, 5. januarja. Merodajen državnik je nekemu časnikarju zatrjeval, da se francoska diplomacija neprenehoma trudi, da bi se italijansko-turška vojna končala še pred spomladjo Koraki Francije, ki jih odkritosrčno podpirajo Avstro-Ogrska, Nemčija in Rusija, še niso imeli uspeha. Stališča Italije in Turčije so še preveč narazen. Vest, da je dobil italijanski po-

EMILE ZOLA:

Rim.

(Dalje).

In nekega jutra je sedel Pierre v svojem nagonu, da se izkaže koristnega, v strastnem koprnjenju, da zakriči svoje prepričanje glasno v svet, k mizi in je začel pisati knjigo. To je prišlo povsem naravno. Knjiga je bila vzklík njegovega srca; nobenega literarnega namena ni zasledoval z njo. Naslov knjige mu je nekako noč, ko ni mogel spati, bliskoma vzplamtel v temi: »Novi Rim«. In s tem je bilo povedano vse. Kaj ni Rim, večni in sveti Rim, odkoder ima priti odrešenje narodov? Edina še obstojajoča avtoriteta je tam; pomladitev se mora izvršiti le na sveti zemlji, iz katere je bil vzklil stari hrast katolicizma. V dveh mesecih je dovršil knjigo, za katero se je bil s svojimi študijami o sodobnem socializmu nevedoma pripravil že leto dni. Kakor pesniško vzplamtenje se ga je polotilo; včasih se mu je zazdelo, da piše v sanjah in notranji, oddaljen glas mu je narekoval besede. Večkrat je čital vikontu Philibertu de la Choue, kar je dan prej napisal. Ta je vse živahno odobral s praktičnega stališča, češ da mora ganiti ljudstvo, kdor ga hoče voditi. Treba bi bilo tudi komponirati pobožne, ali obenem zabavne pesmi, ki bi se potem prepevale po delavnicah. Kar se tiče monsenjera Bergersta, je bil, ne da bi bil presojal knjigo z dogmatičnega stališča, globoko ginjen od iskrenega diha ljubezni do bližnjega, ki je puhtel z vsake strani. Storil je celo neprevidnost, da je napisal avtorju priznavno pismo in ga pooblastil, da ga objavi kot predgovor svoje knjige. Ta spis, ki je izšel meseca junija, je kongregacija indeksa prepovedala, in da zagovarja svoje delo, je prihitel mladi duhovnik ves presenečen in navdušen v Rim. V njem je gorelo hrepenenje, da privede

svoje prepričanje do zmage in trdno je bil namenjen, da se bo sam zagovarjal pred svetim očetom, kajti prepričan je bil, da je izrekel le njegove ideje.

V tem ko je Pierre na ta način preživel zadnja tri leta, se ni bil ganil z mesta; še vedno je stal ob ograji, pred Rimom svojih sanj in svojega koprnjenja. Za njim so venomer prihajali in odhajali vozovi; suhi Angleži in narodni Nemci so hodili mimo njega, ko so bili posvetili klasičnemu izgledu v priročni potni knjigi predpisanih pet minut; njegov voznik in njega konj sta potrežljivo s sklonjenima glavama vztrajala na solncu, ki je razgrevalo na voznem sedežu ležeči kovček. Pierre je bil videti v svojem črnem talarju, stoječ nepomično, ves vdan v vzvišeni prizor, še vitkejši, finejši in nežnejši. Izza Lourda je bilo vzele; obraz se mu je še zožil. Odkar ga je bila zopet njegova mati zmagala, se je zdelo, da jo je razgrevalo na visoko, ravno čelo, duševni stolp, ki ga je imel zalvaliti svojemu očetju; dobrotna, nekoliko krepka usta, neskončno nežna brada sta sedaj dajala obličju značaj in sta izdajala dušo, ki je gorela tudi v blagem plamenu njegovih oči.

Oh, s kakšnimi milimi in žarkimi očmi je zrl na svoj Rim, na Rim svoje knjige, na novi Rim, o katerem je sanjal! Medtem ko ga je začetkoma v nekoliko megleni blagosti čudovitega jutra pograbila le skupna slika, je zdaj že lahko razločeval posameznosti. Z otroškim veseljem je spoznaval vse spomenike; dosti dolgih jih je bil študiral na načrtih in po fotografskih zbirkah. Tam pod njegovimi nogami, na obmožju Janikula, se razširja Trastevere, kaos starih, rdečkastih hiš, katerih od solnca obžgane strehe skrivajo Tiber. Plošnata slika mesta ga je nekoliko presenetila. Z višave, iz ptičje perspektive je bilo videti kakor vse zravnano; sedem glasovitih gričev je bilo videti le kakor

male oboke, skoraj neopazne valove v širokem morju fasad. Da, to tam doli na desni, ki se s svojo višnjevo temino loči od modrine albanških hribov, je Aventin s svojimi tremi med zelenjem na pol skritimi cerkvami. Tu je tudi krone oropani Palatin, ki ga obdaja vrsta cipres kakor rese. Za njim leži Caelius; nič se ga ne vidi razun drevja vele Mattei, ki mu je zlati solnčni prah vzel barvo. Nasproti, čisto v daljavi, na drugem koncu mesta, označuje vitki stolp in dvoje malih kupol cerkve Santa Maria Maggiore vrh Esquilina.

Na vrhu sosednega Vinimala pa ni opazil nič drugega kakor v svetlobi okopan nepravilen kup belkastih ogromnih klad z ozkimi rjavimi progami, kakor zapuščen kamnolom; bržčas so bile nove stavbe. Dolgo so njegove oči iskale Kapitol, ne da bi ga mogle najti; izkušal se je orientirati in si je dopovedoval, da vidi čisto natančno kampanile: Tam doli, pred cerkvijo Santa Marija Maggiore, tisti četverkotni zvonik, ki je videti tako skromen, da se kar gubi sredi streh. Na levi je potem prišel Kvirinal; spoznal ga je po dolgi fasadi kraljevske palače, podobni pročelju vojašnice ali hotela, nekako trdo rumeni, ploščasti, preluknjani z nešetimi pravilnimi okni. Ko se je pa potem popolnoma obrnil, je obstal vpricho nenadnega pogleda kakor odrevenel. Pred mestom, nad drevjem Corsimijevega vrta se je prikazala katedrala svetega Petra. Bil je, kakor da počiva na zelenju in da zgleda o čistem višnjevem nebu sama tako nežno sinja, kakor da se meša z neskončnim azurom. Kamnitna svetilka na njej je bila videti, kakor da visi bela in bleščeča v zraku.

Pierre se ni mogel nagledati do sitega. Pogledi so mu neprenehoma begali po obzorju od konca do konca. Dolgo je gledal slikovite roglje in ponosno milino z mesti posejanih sabinskih in albanških gora, ki zatvarjajo obzorja s svo-

jim pasom. Golo in veličastno, podobno mrtvi puščavi in zelenkasto kakor stoječe morje se je širilo neskončno rimsko polje. Končno je spoznal nizki, okrogli stolp nad grobom Cecilije Metelle, izza katerega je označevala ozka bela proga staro cesto Appia. Razvaline vodovodov so posipale rušo s prahom propadlih svetov. Njegovi pogledi so se vračali — tu je bilo zopet mesto, zmes poslopij, kakor jih je baš zadelo oko. Tu, prav v bližini je spoznal po loggiji, obrnjeni k reki, ogromno rdečkastorumenoko kocko palače Farnese. Tam, kjer se opaža nizka, komaj vidna kupola, mora biti Pantheon. Potem je ugledal, preskočivši s pogledom dalje, sveže pobeljene zidove cerkve S. Paolo fuori le Mura, podobne ogromnemu skednju, potem kipe, ki kronajo S. Giovanni in Laterano. Iz daljave so bili videti neznatni, komaj kakor kukci. Pa so prišle neštete stolne cerkve, ona del Gio-vanni, pa San Carlo, S. Andrea della Valle, S. Giovanni de' Fiorentini, pa še toliko drugih spominov polnih poslopij: Angelski grad s svojim začim kipom, vila Medici, ki dominira nad vsem mestom, planjava na hribu Pincio, kjer se leskečejo bele marmornate skupine med nenavadnim drevjem, in v daljavi temne sence vile Borghese z zelenimi višavami na robu horizonta. Zaman je iskal Colosseum, dasi je zavel nemočan severnjak in začel preganjati jutrnjo meglo. V soparno daljavo so se ostro zarisali celi deli mesta, podobni gorskim rtom v osojnim morju. Tupatam se je zasvetila med nejasno množino hiš bela stena; vrsta oken se je bleščala, tam je bil vrt kakor črna pega, in krasota vseh barv je bila presenetljiva. Vse drugo, zmedena mreža cest in trgov, na vse strani razsutih, neskončnih skupin hiš, se je mešalo in razblinilo v živi solnčni krasoti, s streh pa so se dvigali visoki, beli stebri dima in se polagoma vlekli skozi nezirecno čistost neba.

slanik nalog, naj bo pripravljen, da odpotuje v Carigrad, se zanika.

Pariz, 5. januarja. Francoski poslanik v Rimu Barrère se je vnovič pogovarjal z italijanskim ministrskim predsednikom Giolittijem in z ministrom za zunanje zadeve di San Giulianom. Italijanski poslanik za Berlin Pansa, ki je zdaj v Rimu, je vsak čas pri vladi. Pravijo, da imajo ti pogovori namen prešturirati možnost miru.

Italijanski pogoji?

Berolin, 5. januarja. „Vossische Zeitung“ javlja iz Rima: Rimski uradni krogi žele in so pripravljene podati roko za mir, čim se Turčija definitivno in brezpogojno odreče Tripolitani. Italija pa bi pokazala v vseh drugih točkah največjo popustljivost, tudi v tem oziru, da bi prevzela del državnega dolga.

NOVICE.

* Naša slika kaže indijsko jahaško četo na kamelah, ki je prisostvovala paradi cesarskega kronanja v Delhi. Tudi v Indiji so daljne pušče brez drevja in grmovja in brez vode; konj in slon sta v takih pokrajinah le slabo uporabna in ves promet se razvija na — ladjah puščave.

* **Otrpneje tinita v Tropavi.** V Tropavi je umrl za otrpnenjem tilnika vojak Cvartner, ki se je bil okužil že pred par meseci, ko je bil na dopustu. Da se bolezen ni razširila, se je treba zahvaliti samo strogim varnostnim odredbam.

* **Kako umirajo proletarci.** V Znojmu je obolela robdina dninarja Stepana za znaki teškega zastrupljenja. Dninar se je vil v smrtih krih na postelji ter izdihnil v hudih mukah. Pri t. m. je do smrti stlačil dveletno hčerko Marijo. Tudi njegova žena in štiriletna hčerka sta se nevarno otrovali in so ju oddali v bolnico. Bedna družina je jedla na Silvestrov večer bolno mačko za slavnostno pečenko. Mačkino kožo so še našli v dninarjevem stanovanju. Taki so sadovi sedanjega kapitalističnega družabnega reda.

* **Dostojen častnik.** V Silvestrovi noči sta se v solnograški kavarni »Central« ludo sprla poročnik Anton Urban in civilist Fischinger. Poročnik je bil posadil na mizo svojega psa. Kavarnar ga je prosil, naj opusti to nedostojnost in postavi psa na tla. Poročnik je ustregel kavarnarju, čež nekaj časa pa je zopet položil psa na mizo. Tu pa pristopi k poročnikovi mizi Fischinger in zahteva, da poročnik odstrani psa z mize, ker se nad to nesposobnostjo zgražajo vsi gostje. Poročnik je planil na Fischingerja in se je hotel navaliti nanj. Kavarnar je še pravčasno ločil nasprotnika. Čez nekaj časa je stopil Urban k Fischingerjevi mizi, ga nahrulil ter obenem sunil. Fischinger je takoj planil kvišku in v tem hipu sta si bila s poročnikom v lasih. Prihiti so še drugi kavarniški gostje in eden izmed njih je izpulil častniku sabljo ter mu jo je izročil šele tedaj, ko je nasilnik odšel iz kavarne.

* **Nenavaden samomor.** V podzemskem stanovanju so našli na Dunaju v petem okraju 58letno trgovko Marijo Marschlovo in njenega 36letnega sina Franca mrtva v velikem lese-nem zaboju. Obadva sta si končala življenje z nenavadnim samomorom. Splezala sta bila v zaboj, v katerega sta bila preje izvrtala luknjo in skozi luknjo napeljala plinovo cev. Nato sta se zaprla v zaboj. Vsled zastrupljenja s plinom sta bila kmalu mrtva. Samomor sta izvršila, ker jima je trgovina slabo napredovala.

* **Nacionalistična blažnost.** Budimpeštanske mestne oblasti so odredile, da se smejo kazati po kinematografih v Budimpešti samo filmi, ki imajo madjarske napise. Preden ustrežijo vnanje tovarne filmov temu ukazu, bo preteklo nekaj časa in bo del budimpeštanskih kinematografov primoran, da zapre podjetje.

* **Požar v palači V Budimpešti** je izbruhnil v palači grofa Ludovika Batthyányja ogenj, ki pa ga je požarna bramba naglo pogasila. Kljub temu je napravil ogenj približno milijon kron škodo, ker je uničil dragocene slike, med njimi eno Dyckovo, in dragocene tapete.

— **Vojaška breznost na Nemščem.** Z vojno 1870/71 sklepana Nemčija je potrošila leto pozneje 379 milijonov za vojne svrhe. Tedaj je štela Nemčija okoli 41 milijonov stanovnikov in

je vsak prebivalec nosil 9 mark teh nepotrebnih in nesmiselnih bremen. Sedaj znašajo stroški za oboroževanje nad poldrug milijardo mark! Nemčija šteje sedaj 65 milijonov prebivalcev, nemško ljudstvo se je v tem času pomnožilo za okoli 65%. Na glavo odpade sedaj vojaških bremen 24 mark na leto. Ti izdatki so se v štiridesetih letih pomnožili za 350%. Oboroževanje je obremenjevalo vsako nemško familio s 4-7 glavami (povprečno število za državo) l. 1872 za 42 mark 30 pfenigov in l. 1912 za 102 mark 10 pfenigov! ... Vse nemško ljudstvo izmišlja junckerje, trpi pod draginjo, in vendar mora vsaka familio plačevati po 102 marki na leto za oboroževanje. Na milijone delavcev trpi vsled nezadostne socialne oskrbe, in vendar mora vsak delavec, vsaka delavka plačati po 42 mark za militarizem, marinizem in aeroplanizem. Od leta do leta se slabša državnozborna volilna pravica in vedno so dolžni, da plačujejo nezmerne vojaške zahteve. Upamo, dobe vladajoči 12 januarja glasen odgovor za to vnebovpijočo krivico.

* **Sanjaška verska sekta.** V Berlinu obstoja verska sekta, ki se imenuje »armada enega«. Predstojnik sekte je 24letni Julij Berndt, ki pravi, da je »apostol« in »poslanec preroka«. Verniki sekte so se shajali v berlinskem predmestju Rensdorfu, kjer so imeli v najemu veliko stanovanje. Živeli so pod skupnim hišnim gospodarstvom. V to družbo se je bil zatekel tudi 18letni Emil Podacni iz Beuthna. Mladi fant je bil bral sektine letake, ki so nanj tako vplivali, da je popustil vse in hitel v Berlin, kjer je stopil v »božjo družino«, kakor imenuje sekta svoje hrupno življenje. S tem sinovim korakom pa ni bil zadovoljen njegov oče in je zahteval v družbi s sorodnikom, da mu sekta vrne sina. Sekta pa je očeta zavrnila, da mu ne izroči sina in se umakne samo sili. Priti je res morala policija, ki je odvedla vse »vernike« na stražnico. »Armada enega« se je ustanovila leta 1907 in je teistična sekta z vsakovrstnimi zmedenimi antimilitarističnimi in anarhističnimi idejami. Sekta šteje okoli 25 članov, med njimi tudi par anarhistov.

* **Vsled krise odloženo v smrt.** Na Bavarskem v Dingolfingu so dolžili inženirja Cebra, da je ukradel nadinženirju prstan. To si je vzel Ceberl tako k srcu, da je izvršil samomor. Pognal si je bil iz revolverja kroglo v desne se. ce. Umirajočega inženirja so prepeljali v monakosko bolnico, kjer so ga takoj operirali. Toda niso ga mogli več ohraniti pri življenju in je izdihnil. Ukradeni prstan so našli pozneje v žepu nadinženirjevega telovnika.

* **Zauzeje v volinim boju.** Za kake namene uporabljajo nemški konservativci v sedanjem volinim boju zganje, se je pokazalo na shodu v Hermsdorfu v pruski Šleziji. Da bi privabili kar največ zvestih volincev in da bi zbudili v volilnih ognjevito »navdušenje« za konservativnega govornika, so obložili pred pričetkom shoda vse mize s steklenicami zganja. Toda alkoholna vaba se ni obnesla. Prišlo je komaj 20 volincev. Poročevalec je torej govoril pred polnimi steklenicami, toda pred praznimi stoli. Kaj pa če je te vrste agitacija predglasnik konservativnega poloma na dan 12. januarja?

* **Šestnajst delavcev rešenih.** Poročali smo, da se je sesul na Srbskem pri Surljigu železniški predor in pokopal pod sabo 17 delavcev. Rešilna dela so imela uspeh in so rešili zasute delavce po šesturnem odkopavanju.

* **Turistovska nezgoda.** Profesor Perilli je skušal splezati z vodnikom na Gran Sasso d'Italia, ki je najvišja gora v Apeninih. Po triinpolurni hoji je došel do planiske kočice. Na Štefanji dan je pripeljal zjutraj na Corvo grande, odkoder je nadaljeval svojo pot opoldne kljub viharju in ledenemu mrazu. Nenadoma mu je pa izpodrsnilo in je zletel 200 metrov v globino. Kakor čudežno ga je ustavil tik pred prepadom kup snega. Profesor si je rnil glavo in si težko poškodoval roke.

* **Bolzen gospe Curie.** Svetovnoznana francoska učenjakinja gospa Curie, ki je dobila lansko Nobelovo nagrado za kemijo, je opasno zbolela. Že iz Stockholma se je vrnila bolna, a je kljub odsvetovanju svojih prijateljev in sorodnikov delala v laboratoriju. Zidnje dni pa se ji je bolezen zelo šujšala in izkazalo se je, da je učenjakinja zbolela za nevarnim vnetjem sle-

piča in je neobhodno potrebna nagla operacija. Dne 2. t. m. je šla Curie v pariški sanatorij, kjer jo je operiral znameniti kirurg. Njeno stanje je resno.

* **Dvoje skrivnostnih samomorov v Parizu.** V pariškem Bois de Boulogne se je zgodil dne 3. jan. ponoči skrivnosten samomor. Dva parkova čuvaja sta našla v grmovju mrtvo truplo elegantno oblečenega gospoda s prestreljenimi sencmi. V desni roki je držal revolver, iz katerega sta bili izstreljeni dve krogli. Par korakov vstran so pa našli mrtvo truplo elegantne približno 40 letne dame; ustreljena je bila v srce. Moški je imel v žepu suknje veliko svoto denarja, nad 20.000 frankov in listek, kjer je bilo zapisano »Gospa in gospod Henry«, nadalje listek z naslovom na nekega gospoda Johannsena v Stockholmu. Doslej niso dognali, kdo sta mrtveca.

* **Mila zima na se. eru.** Tudi na Norveškem je letos nenavadno mila zima. Zgodilo se je celo, češar ljudje še ne pomnijo: v Hammerfestu je bil božični teden brez snega. Sredi oktobra je tam snežilo, potem pa je začelo deževati in so pihljali gorki vetrovi, ki so stopili sneg. Odslej ni na vsej norveški obali ne snega ne prehudega mraza. Celu v Kristjanijiso imeli šele na Silvestrov večer prvi mrzli dan s 7 stopinjami Celzija.

* **Iz carjeve države.** Med tem, ko se bori v vzhodnih pokrajinah evropske Rusije in v Sibiriji na milijone ljudi z lakoto, je razglasilo v zapadnoruskem mestu Pskovu sto jetnikov ondne jetnišnice prostovoljno lakotno stavko. Na pskovski katorgi se morajo goditi vsekako stvari, ki zježijo lase, ako je izbruhnila velika lakotna stavka vzlic vsem pretjnam z mučenji. Jetniška uprava je že tudi posegla po starem sredstvu, ki se ji je že čisto »obneslo«, troje jetnikov, ki jih smatra za povzročitelje stavke, je dala strahovito pretepsiti: Bože carja hrani!

* **Knez je najel morilce.** V Vladikavkazu so obsodili na dvajsetletno prisilno delo kneza Dadianega, ki je bil najel delavca Vadahseja in Aisbeja, da sta umorila kneza Dežkelianega. Obadva delavca so obsodili vsakega na 12 let ječe. Plemenitašu Kabiču, ki se je tudi bil udeležil umora, so prisodili 10 let. Osumljena je bila tudi kneginja Dežkihani, pa jo je sodišče oprostilo.

* **Smrt japonskega igralca.** Na Japonskem je umrl znameniti igralec Otojiro Kavakami, ki je prepojil gledališko umetnost svoje domovine z modernimi zapadnimi idejami. Ko je ležal težko bolan v bolnici mesta Osake in je čutil svojo konec, se je dal prenesti v gledališče. Na odru se je zadnjikrat razgovarjal s svojimi učenci. Narekaval jim je svojo umetniško oporoko in potem je izdihnil v rokah svoje soproge na tistem kraju, kjer je tolikrat predstavljal smrt Shakespearjevih junakov.

* **Pobožen vlomilec.** V Olomucu je vlomil te dni pri trgovcu Ignacu Brandu tat in odnesel večjo svoto denarja in precej blaga. Po končanem opravlilu je zapisal s kredu tebe besede na mizo: »Slava uspehu! Z Bogom!«

* **Ogromna buča.** Blizu Los Angelesa v Kaliforniji je pridelal posestnik Teaguc ogromno bučo ki je gotovo ena izmed največjih, kar jih je rodila zemlja. Sad je bil skoro meter visok in je imel 2 metra 30 centimetrov v obsegu. Ogromni plod ni bil težak nič manje kakor 230 fu. tov. Posestnik svoje buče ni umetno gojil, ampak mu jo je podarila narava čisto prostovoljno.

* **Bridke izkušnje dolarške princese.** Lansko spomlad je zbujala po Novem Jorku mnogo pozornosti poroka mlade nenavadno lepe milijonarjeve hčerke Elze Schroeder z ogrskim priselnikom, ki se je izdajal za barona Rikarda pl. Arkovya. Poroka se je izvršila zelo proti volji nevestinega očeta, ki je ob priliki zopernega bodočega zeta lastnorčno posadil pred vrata svoje vile. Takoj po poroki je šel mladi par na potovanje. Cilj potovanja je bila Ogrska, kjer bi si imela mlada soproga ogledati gradove svojega soproga. Toda bridko se je varala gospa »baronica«. Vrnila se je namreč nazaj v Ameriko k ozlovoljenemu očetu, brez soproga, brez dote in ne da bi bila videla kaj drugega kakor ključote hotelskih vrat. Njen oče je izjavil, naj bo zgodov-

aina poroke njegove hčerke svarilo za vsa ameriška dekleta. Povabil je več poročevalcev, ki jim je razočarana Amerikanka pripovedovala svoje žalostne dogodljaje. Pravila je, da je do grla sita svojega zakona z dozdevnim baronom. Od poldrugega milijona dote ji je ostalo samo še pol milijona. »Se bolj kakor izguba denarja«, je pripovedovala s solzami v očeh, pa me bole razočaranja, ki so me doletela. Čeprav je Arkovy bomo životaril v Novem Jorku kot prodajalec cigar, sem mu vendar vse verjela, karkoli je pravil. Dovolila sem mu, da naloži zame milijon dolarjev. Naložil pa je denar na svoje lastno ime v Buenos Airesu. Komaj sem dospela na Ogrsko, sem zvedela, da je bilo vse zlegano, kar mi je pripovedoval o svojih gradovih in posestvih. Srečna sem, da sem zopet v Ameriki, kjer so sicer možje manj zanimivi zato pa so častnejši«. Gospod Schroeder dela zdaj na to, da se loči zakon njegove hčere.

* **Najnovejša iznajdba na polju glasbe,** ki prekaša vse dosedanje glasbene instrumente, je sedaj vsakomur na ogled v hotelu »Iirija« kot last hotelarja g. Aleksa Hegerja. Ta avtomat je prvi te vrste v Avstriji in ga je dobavila znana trdka glasbenih avtomatov S. Kmetetz v Ljubljani Kolodvorska ulica št. 26.

Shod v „Mestnem domu“.

Dasi je na Treh kraljev dan sijal zunaj skoro spomladanski dan, so vendar prihajali ljubljanski delavci ob 10. tropoma na shod in vztrajali na njem do konca. Velika dvorana »Mestnega doma« je bila polna obenem z galerijami. Delavstvo je izvajanja govornikov pozorno poslušalo in često dalo duška svoji nevojni nad bstitimi vladnimi trabanti v parlamentu, ki so s svojim protiljudskim glasovanjem tako silno poškodovali njegove interese. V naslednjem podajemo poročilo o lepo uspelem shodu.

Shodu je predsedoval sodrug Petrič. O prvi točki »Državni zbor in draginja« je govoril sodrug Etb. Kristan:

Kadar bodo volitve razpisane, bodo prišli naši liberalci in klerikalci pred delavstvo z jeziki od nebes do zemlje, zdaj seveda ne čutijo te potrebe. Kar se tiče draginjske vprašanja, je bilo že vnaprej jasno, da bodo naši klerikalci sleparili s svojo zlagano frazo v varstvo kmeta in bodo glasovali proti ljudskim interesom. Drugače pa je bilo z liberalno stranko, ki se je postavljala izprva na stališče, ki je hotelo kar prekonkurirati socialno demokratične zahteve v draginjskem vprašanju. O dr. Ravniharju je mislilo mnogo naivnih duš, ta bo že pokazal vladi. Ali dr. Ravnihar je res pokazal, kako zna kritiči pot do hofratstva. Liberalna stranka je bila nekaj bomba proti vladi in danes sedi blagorodni gospod dr. Ravnihar pri tisti mizi kakor sedi dr. Hochenburger, ki ga je hotela nekaj naša liberalna stranka zrezati v golaš. (Smeh.) Z argentinskim mesom je vlada uganjala obenem s svojimi mameluki v parlamentu največjo komedijo, katere vrhunec je bila znana veterinarska komedija. (Fej!) V Ljubljani je ljudstvo kar oblegalo stojnice z argentinskimi mesom. (Živahni kliči: Res je!) Izbornost argentinskega mesa pa je bila predvsem dokazana s tem, da je večina odseka sprela dr. Rennerjev predlog o uvozu argentinskega mesa. Medtem pa je prišel na Gautschevo mesto klerikalno-liberalni grof Stürgkh, ki je izrekel nerasrno in protistavno izjavo, da se ne bo oziral na sklepe državnega zbora o uvozu argentinskega mesa. Kljub temu ima danes Stürgkh večino, kakor je niso imeli njegovi predniki, pripravila pa mu jo je strahopetnost meščanskih poslancev. Slovenske in nemške meščanske stranke se menjajo pri napadanju in zopet pri brambi hudodelskega § 14. In ti meščanski poslanci so glasovali proti dr. Rennerjevemu predlogu, ki bi bil takoj odpomoč mesni draginji, glasovali pa so za medli Steinhaušov predlog. Med njimi je bil tudi dr. Ravnihar (sramoto!), ki sedi v klubu najkoruptnejše češke stranke; vsi slavoslovi o tej stranki v »Slov. Nar.« so budalost. S tem koruptnim mladočehskim klubom je prispel v vladno večino tudi dr. Ravnihar in s tem klubom je junaško glasoval proti dr. Rennerjevemu predlogu in odtle

Na belem snegu.

Ruski spisal M. Arcibašev. — Prevel Anton Melik.

Ta obraz, na katerem sta se borila razumevanje in nezavest je bil videti tako grozen, da se je doteknilo srca nekaj kakor olajšava, ko so ga vrgli z obrazom v sneg, tako da se je zasvetilo mesto razbeljenih oči goli hrbet.

Visok vojak z rdečim obrazom in rdečo čepico se mu je približal, pogledal na razgaljeni hrbet, kakor da se naslaja nad njim, in rekel glasno in razločno:

»No, Bog ti blagoslovi.«

Ljudovik Anderson ni videl ničesar več okrog sebe, ne ljudi, ne neba, ne vojakov, ni čutil mraza in strahu, ni slišal, kako je zažvižgala nagajka po zraku in je nekdo zarjul divje v bolečini in obupu; videl je samo goli, zatekajoči spodnji del hrbta, ki so ga pokrivalo hitro, enakomerno bele in takoj nato temnomodre maroge. Polagoma je izgubljal telesno obliko; nenadoma je brizgnila kri, najprej v kapljah, nato curkoma, in se raztekala na mehki sneg.

Ljudovik Anderson je mislil samo na oni trenutek še, ko bo moral kmet vstati in bodo vsi ljudje zopet zagledali njegov obraz namesto golega hrbta, ki se je bil spremenil pred njihovimi očmi v krvaveče meso.

Zaprli je veke in ko jih je zopet odprl, je ležal tam nekdo drug, katerega so skušali štirje ljudje v plaščih in rdečih čepicah s silo tističiti ob tla. Njegov goli hrbet se je že bleketal smešno grozno.

In nato je prišel na vrsto tretji, potem četrti in tako do konca.

In Ljudovik Anderson je stal z iztegnjenim vratom na zmehčani zemlji, drgetal in jecal, pa zavlic temu ni napravil besede iz sebe. Lepljiv, mrzel pot mu je bil izstopil po vsem telesu. vse njegovo bistvo je obladalo eno edino čuvstvo

strahu, da bi ga morda kdo videl, ga opazil, zgrabil, razgalil in ga vrgel, njega, Ljudovika Andersona, v sneg.

Spredaj, na stopnjicah občinske hiše, se je že videlo obraze peterih kmetov, ki so že prestali kazen.

Bilo je nemogoče gledati vanje; Ljudovik Anderson je pričakoval, da se zgrudi vsak trenutek na tla.

IV.

Celotno je štele četa petnajst vojakov, z enim podčastnikom in enim povsem golobradim, mladim častnikom. Častnik je ležal ob ognju na prostem in gledal neprestano v plamen. Vojaki so si dali opraviti ob puškah, ki so jih bili zložili v piramide, premikali se potihem po omehčani, tali zemlji, žarko obsvetljeni od ognja.

Ljudovik Anderson je prišel do njih, z naočniki, palico na hrbtu. Podčastnik, debel vojak, je skočil zelo urno kvišku od ognja, zastrl si oči z dlanjo proti ognju in ga gledal vprašujoče.

»Kdo je tu? Kaj hočeš?« ... je vprašal vznemirjeno. Čulo se je iz njegovega glasu, da se boji v tej pokrajini, ki so jo bili ukrotili pred kratkim.

»Vaše blagorodje,« se je obrnil na častnika, »neznani človek je tu.«

Častnik se je ozrl molče nanj.

S tenkim, napetim glasom je spregovoril Ljudovik Anderson:

»Gospod častnik, jaz sem tukajšen trgovec, Michelson, in grem po svojih opravkih. Bal pa sem se, da bi se ne moglo kdaj slučajno smatrati za koga drugega. Vi...«

»Da, kaj pa letate tod okoli?« je vprašal srdito častnik.

»Trgovec,« je zaklical prorogljivo eden izmed vojakov. »Hišno preiskavo bi bilo treba napraviti pri tem trgovcu, da ne bi hodil ponoči okrog, in mu potem priložiti eno čez bučo.«

»Sumljiv človek, vaše blagorodje,« je pripomnil podčastnik. »Zaprimo ga za enkrat...«

»E, pustite ga,« je odvrnil leno častnik.

»Drugeče mi zrastejo čez glavo ti vragi.«

Ljudovik Anderson je stal molče, nemirno, njegove oči so se čudno lesketale v soju zamolklordečega ognja.

Vojaki so ga pustili pri miru in so stopili v stran. Ljudovik Anderson je stal še en trenutek; potem pa se je okrenil nazaj in izginil v temi.

V.

Noč se je polagoma bližala koncu. Zrak je bil mrzel, vrhovi grmov in dreves so se navzlic temi ostro odražali iz noči. Ljudovik Anderson se je zopet bližal mestu, kjer so strazili vojaki, toda to pot skrit za grmovjem, plažeč se tesno v senc. Zraven njega so se plazili ljudje, neslišno in brezglasno kakor sence. Tik na njegovi strani je šel velik, suhoten človek, držeč revolver v roki.

Na majhnem, za spoznanje nad zemljo vzpetem gričku se je nenadoma pokazala postava vojaka. Ljudovik Anderson ga je spoznal takoj: bil je tisti vojak, ki je bil predlagal, naj se napravi pri njem hišna preiskava. Drugi so ležali podolgem okrog ognja, samo podčastnik je sedel pokonci; naslonil je bil glavo ob kolena in strmel predse. Visoki, suhi človek, ki je prišel ob strani Ljudovika Andersona, je naenkrat iztegnil roko z revolverjem in ustrelil.

»Stražeči vojak je zamahnil z rokama po zraku in se zgrudil na tla, pri čemer je grabil z rokama za prsa. Od vseh strani so se zasvetili kratki, prasketajoči ognji in se strnili v tresk, da se je trgalo ozračje. Podčastnik je planil kvišku, toda padel je takoj z vso težo svojega telesa v ogenj. Sive postave vojakov so se zagnale na vse strani, krillile in mahale po zraku z rokami in popadale na črno zemljo. Ob Ljudoviku Andersonu je zbežal mladi častnik kakor

splašena ptica. Ljudovik Anderson je dvignil palico, kakor da misli na nekaj povsem drugega, in udaril z njo z vso močjo častnika preko glave. Častnik se je zavrtel v polkrogu in se zadel ob grm; že pri drugem udarcu pa se je sesedel na tla, prizadevajoč si kakor otrok, da zakrije obraz z rokami pred udarci. Nekdo je priskočil od strani in izprožil revolver tik ob komolcu Ljudovika Andersona, častnik se je zavalil na hrbet, kakor da ga je nekdo z vso močjo pritisnil ob tla, še enkrat so mu vztrepetale noge, in nato je obležal pokojno.

Streli so prenehali. Črni ljudje so planili k vojakom in jim odvzemali orožje.

Ljudovik Anderson je motril pazljivo vse to. Ko je bilo končano, je pristopil k ognju in skušal izvleči ožgano truplo podčastnikovo iz ognja. Toda ni se mu posrečilo, zato ga je pustil na mestu in odšel proč.

VI.

Ljudovik Anderson je sedel nepremično na stopnicah pred občinsko hišo in premišljeval o tem, da je on, Ljudovik Anderson, z naočniki, palico in verzi, lagal in izdal vse, zakaj vsi so bili usmrčeni. In premišljeval je o tem, kako strašno je to, da ni občutil sočutja v svoji duši, ne bolesti, in da bi postal on, ako bi ostal svoboden in prost, prav isti Ljudovik Anderson z naočniki, palico in verzi, kakor preje. Skušal je prodrati globje v svojo dušo, toda njegove misli so bile tope in nepremične, in bilo mu je celo težje predstavljati si one tri, ki so ležali ustrljeni v snegu kraj pota in strmeli v mali krajec meseca, kakor pa truplo tistega častnika, katerega je potolkel s palico na tla. Na lastno smrt ni mislil; zdelo se mu je, da je bilo v njem že davno, davno vse končano. Nekaj je umrlo v njem, postalo prazno in puščobno, nič več ni treba razmišljati o tem.

Potem so ga naenkrat zgrabili za rame.

glasuje dr. Ravnihar za vse, kar zahteva liberalno-
klerikalni Stürgkh. Z glasovanjem proti dr. Renner-
jevemu predlogu je izdal dr. Ravnihar interese
ljudstva. (Tako je!) Steinhausov predlog je pesek
v oči. Od sprejetja tega predloga pa do
današnjega dne se ni uvozilo niti
kilogram argentinskega mesa. Mi ne
zahtevamo in ne pričakujemo od dr. Ravniharja
nobene odgovornosti, kajti to smo izjavili že te-
daj, ko smo sklenili glasovati zanj z namenom,
da ne bo izvoljen klerikalci. Kajti liberalna stran-
ka ne more ničesar storiti za ljudstvo, ker je ne-
spesobna, in torej tudi nje poslanec ne. (Res je!)
Pazi pa naj, da se ne bodo volilci vprašali, ali
ni vse eno, ali gre na Dunaj liberalci ali kleri-
kalec. (Živahno odobravanje.) Državni zbor je
napravil sicer nekaj malega: pri stanovanjskem
vprašanju, glede na sladkorno produkcijo in glede
na produkcijo spirita. To pa so malenkosti v pri-
meri z onimi zahtevami, ki so ostale nerešene
po krivdi meščanskih strank. In tudi dr. Ravni-
har je šel med zastopnike izkoriščevalcev in ti-
stih, ki imajo narod sicer na jeziku, nimajo pa
zanj srca in ne store ničesar zanj. (Viharno, dalj
časa trajajoče odobravanje in ploskanje.)

O drugi točki dnevnega reda: „Uspeli želez-
ničarskega gibanja in meščanske stranke“ je po-
ročal

soodrug Kopač:

Gibanja zadnjih let železničarjem niso prin-
esla uspehov, ki bi jih bila zadovoljila. Oviru želez-
ničarskemu gibanju so razne narodnaške orga-
nizacije. Meseca septembra lanskega leta smo
sklenili, da vstopimo v boj. Dne 15. decembra l.
1. je prišla v državni zboru na razpravo želez-
ničarska stvar, Stürgkh je ponujal samo 21 mil-
ijonov kron proti 38 milijonom, kakor je bil skle-
nit odsek. Predlog je bil v zbornici enoglasno
sprejet, a vlada je obljubila samo 21 milijonov
kron. Vlada je bila namreč sklenila kravjo kup-
čijo z meščanskimi poslanci. Prav tako so nam
tudi narodnjaške organizacije padle v hrbet in
se so celo zahvalile vladi za to „milost“. Dne
17. m. smo imeli mi konferenco in smo so-
glasno sklenili resolucijo, ki vam je že znana. V
resoluciji smo se izjavili za nezadovoljne z vladno
ponudbo. Kaj določijo železničarji, ne moremo še
povedati. Kljub neugodnim razmeram smo do-
segli 21 milijonov kron, a to je popolnoma ne-
zadostno. Ako pa vlada nam ne da 38 milijonov
kron, potem bomo izvajali konsekvence. Zato pa
strnite svoje moči, kajti od meščanske večine
državnega zbora ne moremo pričakovati, da glu-
sjuje za naše zahteve. Pa tudi vlada stopa na
b. jno polje proti naši organizaciji. Združite se
torej v skupni organizaciji! Pripravite se za bo-
doče boje s tem, da se tesneje oklenete organi-
zacije kakor doslej in tako urgirate postavko 17
nadaljnih milijonov v proračun za leto 1912! Re-
šiti pa je treba še celo vrsto drugih vprašanj.
Glejte, da do aprila organizacijo tako izpolnite,
da lahko posežemo vmes, ako vlada ne izpolni
naših zahtev! (Živahno odobravanje.)

Ker se ni nikdo več javil za besedo, se je
predsednik soodrug Petrič zahvalil za udeležbo
in zaključil ob pol. I. lepši shod.

Ljubljana in Kranjsko

— Argentinsko meso spada že med prav-
ljice, je dejal klerikalni poslanec prof. Jarc v
četrtak na zaupniškem shodu klerikalcev v
»Unionu«. Tako triumfirajo klerikalci, toliko va-
žnosti pripisujejo Steinhausovemu predlogu, na
katerega je bil dr. Ravnihar tako ponosen, češ
da je ravno toliko vreden kolikor Rennerjev.
V tem oziru imajo klerikalci prav; Steinhau-
sov predlog je bil za enkrat pogreb argentinskega
mesa. To smo dejali takrat, ko je bil sprejet
in to potrjujejo dogodki. Dolgi tedni so minuli,
vlada pa ni storila za uvoz argentinskega mesa
niti enega koraka, dasi jo tisti slavni predlog
pozivlje, da naj poskrbi brez zamude za uvoz
argentinskega mesa po potrebi. Ljudstvo čuti
potrebo, ali vlada je ne čuti; kdo naj zdaj sode-
ži? Z Rennerjevim predlogom bi bila vlada prisilje-
na, dovoliti uvoz argentinskega mesa. Renner-
jev predlog bi bil dal jamstvo, da bo uvoz trajen
in transportnim podjetjem bi se bilo izplačalo
urediti ladje za prevoz, pa ledenice in kar je si-
cer treba. Tako pa jim ne prilajajo niti na misel,
da bi si delala ogromne stroške in da bi bilo
čez par mesecev že vse zastojno. Klerikalci ra-
zumejo to prav dobro; nič ni tajiti. In da se v
svoji ošabnosti bahajo, se ne čudimo. Ali vse ta-
ke »zasluge« so od danes do jutri. S strankar-
skega stališča nam ne bi bilo treba obžalovati,
da so »ljudstvu prijazni« poslanci v parlamentu
tako lepo plesali po Stürgkhovi piščalki. Zal
nam je le, da mora ljudstvo tako drago plačevati
svoje izkušnje. Ali spoznanje že pride, nič se
ni treba bati. Danes se klerikalci bahajo, da so
preprečili uvoz mesa iz Argentine; prišel bo

dvigili ga in ga hitro peljali skozi sadni vrt,
kjer so se stali suhi zeljni storži; — in pri vsem
tem ni bilo v njem nobene jasne misli.

Peljali so ga po poti, postavili ga ob plotu,
s hrptom obrnjenega proti kolu v ograji.

Ljudovik Anderson si je popravil naočnike,
sklenil roke na hrbtu in obstal tako z nalahko
naprej nagnjeno glavo. Zadnji trenutek je pog-
ledal naravnost pred sabo in videl cevi pušk,
ki so bile namerjene na njegova prsa, in blede
obraz, katerim so trepetale in drhtele ustnice.
Razločno je opazil, kako se je cna cev, ki je me-
nila proti njegovemu čelu, nenadoma povesila.

Nekaj nerazumljivega mu je šinilo skozi
glavo, vzravnal se je ponosno. Zavest moči in
čistosti je napolnila njegovo dušo, in vse drugo
se je pogreznilo v primeri s tem v nič.

Kroglice so mu udarile v prsa in trebuh, na-
očniki so mu padli na tla in se razbili v drobne
delce, zajčal je, zavrtel se in udaril ob kol, pri-
zadevajoč si nezavestno, da se obdrži ob njem.
In nato je padel na roke na zemljo.

Poveljujoči častnik je stekel k njemu, in
izstrelil vanj dva strla iz revolverja, ki se je
vselej zadel ob njegov tilnik. Ludovik Ander-
son se je iztegnil in otrpnil.

Vojaki so odkorakali in Ludovik Anderson
je obležal, kakor da je tesno prikovan k zemlji;
le na levi roki mu je še enkrat vzdrgel kaz-
zalec.

čas, ko bodo kakor dunajski krščanski socialci
bridko obžalovali svojo preteklost in na vse
kriplje izkušali utajiti svoje sovraštvo do stra-
dajočega ljudstva. Kajti stradanje je imeniten
učitelj in agitator. Tudi prof. Jarc se bo še na-
učil drugače govoriti.

— O uradnikih je tudi govoril prof. Jarc
na klerikalnem zaupniškem shodu in prav za-
nimivo je govoril. Ker je dr. Sušteršič v držav-
nem zboru deklamiral, da je preveč uradnikov,
je moral tudi Jarc govoriti tako. In ker je vojni
minister zagovarjal militarizem, češ da je pravi
moloh birokratizem, ki požre 700 milijonov na
leto, je Jarc še s posebno naslado pogrel to mo-
drost. Imenitni profesor si je mislil, da kmet
zmirom rad sliši, če se mu pravi, da je preveč
škricev. Ali učen profesor bi vendar lahko ve-
del, da birokratizem in uradništvo ni vseeno in
da je marsikdo v Avstriji tudi premalo državnih
uslužbencev. Kakor je resnica, da je v visokih
razredih veliko lenobe, da je v mnogih uradih
veliko nepotrebnega dela, da je sistem v marsi-
katerem oziru sila neroden, tako je pa tudi res,
da je v nižjih kategorijah na neštetihih mestih
vse premalo osebja in da uslužbenci komaj zde-
lujejo. Naj pogleda n. pr. na železnice pa na po-
šte. — Prof. Jarc pa si je izposodil še nekaj fi-
lozofije od dr. Kreka in je pripovedoval, da se
za vsako državno službo ljudje preveč vlečejo.
Vsak kmečki fant, če le more dobiti kakšno
službo pri železnici ali kjersibodi, zapusti dom,
in vsako kmečko dekle, če le more dobiti kak-
šnega malega uradnika, ali koga, ki ima sploh
pisano kapo, gre z doma, na gruntu pa noče
nobeden delati. In prof. Jarc je patetično dodal:
»Povem pa, da to ni prav.«... Ej, ej; zakaj neki
ne pove prof. Jarc tega sam sebi? Zakaj ni dr.
Jarc napravil to lepo pridigo dr. Kreku? In če
sta oba šele zdaj prišla do tega spoznanja, naj
pa zdaj popravita svojo zmotno in praktično iz-
vršita svoj nauk. Kar na kmete! Saj manjka
hlapev! Exempla trahunt. Kadar ju bodo ljud-
je videli vsak dan z vilami in motikami v roki,
nastane morda splošen preobrat, pa pojde od
Sušteršiča in Jegliča do Gostinčarja vse »nazaj
k naravi«. Dejanja torej, ne samih besed!

— Vojaška taksa. Meseca januarja se mo-
rajo po zakonu iz leta 1907, vsi tisti, ki so obve-
zani plačevati vojaško takso, zglastiti prvi svoji
pristojni oblasti v Ljubljani pri mestnem magi-
stratu. Tudi kdor misli, da bo oproščen voja-
ške takse, ker njegovi dohodki ne presegajo
več kakor 1200 kron, se mora zglastiti. To se
lahko zgodi pisмено ali ustmeno. Pisnene
zglastitve so poštne proste. Kdor se ne zglasti,
podlega kazni.

Z V. ča. Prihadjno sredo bo shod na Glin-
cah pri Travnu. Začetek ob pol 8 zvečer. Dnevni
red: Draginja — mleko in mlekarna.

— Elektrokinetograf „Ideal“. Spored za
ponedeljek 8. januarja 1912 Popoldanski spored:
„Snežni efekti na Avstro-Ogrskem.“ (Prekrasni
naravni posnetek) „Po sto letih.“ (Jako kom čno)
„Kralja Ivana odškodnina.“ (Zgodovinska anek-
dota v barvah.) „Kadar služkinje sprejemajo ob-
iske...“ (Veledomično.) Večerni spored ob 7,
8 in 9: „Po sto letih.“ (Jako komično) „Celica
števec. 13.“ (Jako učinkovita realistična tragedija iz
blaznice. Umetniški film.) „Kadar služkinje spre-
jemajo obiske...“ (Veledomično.) V torek, 9. ja-
nuarja najboljši film te seje: „Pravica mladosti.“
(Umetniški film Nordiskfilms Co) Zapomnite si
natančno datum: 13., 14. in 15. januarja pri vseh
predstavah na sporedu prve vrste učinkovitosti:
„Vojni posnetki v Tripolisu.“ „V smitem boju
z leopardi.“ (Ameriška senzacija.) „Maks in Ivanka
bi rada postala igralca.“ (Veledom. učinkovitost)

— Čudodelen zdravnik in njegov še čudo-
delnejši pacient. Iz Novega mesta nam poro-
čajo: Bolnik pride k zdravniku in mu milo toži,
kako grozne bolečine ima v želodcu. Zdravnik
poskusi razne medikamente, a vse zaman, bol-
niku ne odleže. Končno mu ponudi požirek dra-
gocenih čudotvornih kapljic in evo vam učinka
blagodejnega: bolniku se začne silno rigati, mo-
gočno mu narašča in upada trebušje, dokler se
ne začne njegova vsebina sunkoma bolesto
dvigati... in veliki, v večno temo obsojeni štru-
klji prihajajo pri ustih na solčni dan. Par tren-
tkov in bolnika popadejo znova še strašnejši,
naravnost peklenški krči... Korajža velja!
Dolg, nabrušen kuhinjski nož se zablišči v
zdravnikovi roki, ki ga kakor mesar v pitano
prase zasadi bolniku globoko v razgaljeni tre-
buh. In iz teme vstopajo v solčno luč novi
predmeti... operacija se je sijajno posrečila.
O ne, glej, ogromen škoren noč ven na plan,
pa naj ga zdravnik še tako ruje, trese in maje.
(Res veličasten pogled, posebno pripraven za
nežno neoskrnjeno mladino!)... Krona vsega
zla pa je odstranjena, ko izloči zdravnik glav-
nega krivca in povzročitelja vseh neznosnih
bolečin: navaden podposteljni lonec... Te ne-
okusne, škandalozne pantomime niso predstavl-
jali v kakem zagonetnem dvajsetvinskem
cirkusu, ne, svojim članom je privedila na Silve-
strov večer tak vznetajoč duševni užitek »Narodna
čitalnica« v Novem mestu. Značilen je ta
dogodek za nivo naših kulturnih zavodov, zna-
čilen še bolj za pravično presojo naše narodno-
napredne inteligence, ki se ne vzpne pri takih
in enakih prireditvah niti do umestnega ogor-
čenja, temveč se v sladki ginjenosti in nezav-
vedni omejenosti kar veselja topi tudi ob takih
nad navadno mero banalnih prismodarjah.

Umetnost in književnost.

Koncert „Glasbene Matice“. Za koncert
„Glasbene Matice“ (dne 14. p. osinca t. l.) se do-
bivajo vstopnice v predprodaji pri gđni. Jerici
Dolenčevi v Prešernovi ulici.

Komedija. Dramolet, spisal Rodion Prva
uprizoritev v slovenskem gledališču dne 5. janua-
rja. — Mlad pisatelj — Rodion je njegov pseu-
donim — se je v petek prvič pojavil na sloven-
skem odru. Majhno delo izpod njegovega peresa
se je uprizorilo, samo enodjanka; ali vredno je,
da se zabeleži ta dogodek in da se mu posveti
nekoliko besed. Zakaj če gre za več kakor za
srečen slučaj, tedaj smo dobili novega drama-
tičnega pisatelja, s katerim bo treba še resno
računati v njegovem delcu je toliko prave dra-
matične krvi, kolikor je včasih ne zasledimo v
dolgih gledaliških operatih. Fabula je jako eno-

stavna; vsakdanja časniška notica, kakršnih se v
kupe plete med dnevnimi vestmi. Ali avtor je v
njej z bistrim vidom zasledil dramatični moment
in z dosti srečno roko začrtal konflikt. V salonu
instituta, kjer je prost vstop, se zabava mlad
mož z dekletki; naslane dolgčas, predlaga se igra,
pa kvartajo. Gost vpleta svoje nazore: Tudi živ-
ljenje je igra; dobiš ali pa izgubiš, drugera ni
nič. V odločilnem momentu potegne as, pa dobi
igro. Zunaj pozvoni, drugi gosti prihajajo, dekleta
odfrče. Samo „gospodična Lucija“ ostane. Mladi
mož se nekoliko začudi. Ona ga nagovori z nje-
govim prvim imenom: Gospod Serč! Tedaj pa
obstrmi. Odkod ga pozna to dekletko?... Eh, po-
zna ga iz časa, ko še ni bila v tem zavodu, ko
je še živela njena sestra Silva. — Silva? To —
to je bila njegova ljubica — Seveda. In gospo-
dična Lucija je bilo takrat ime Vera. Rada je
imela svojo sestro, šivala je zase in zanj in ko
se je zaljubila v „njega“, jo je svarila. Seveda
zaman. Taka svarila nikoli ne zaležejo. Silva ga
je ljubila; tudi on je trdil, da jo ljubi, da jo bo
vedno ljubil. Ali konec je bil, da je Silva poro-
čila mrtvo dete, on pa je izginil. Silva je čakala
in upala, da se vrne. Upala in obupavala. Hotela
se je zastrupiti, pa se je spet vrnilo upanje —
dokler se ji ni omračil um. V zahajajočem solncu
se ji je zdelo, da gleda njega, ki odhaja in je ne
sliši. In zvečer je v blaznosti zažgala posteljo ter
zgorela... Mladi mož ni divjal. Ta povest ga
grozno pretrese. Toda on ni kriv. Tako strašno
je življenje. Kdo more uganiti in presoditi vse
posledice? Strašna igra je življenje... Da, da,
da; ali gospodična Lucija mu vendar zaluči be-
sedo „morilec“ v obraz. Da ni hotel moriti? Kaj
to! Kaj hoče človek in česa noče! Umoril je
Silvo, in Vera je pahnil v sramoto; in zato bi
se mu divje maščevala... On se je ustraši, hoče
oditi. Strahopetec! — Pa ne od de, temveč ostane.
In ona se igra z njim kakor mačka z miško. Groz-
ne besede ji prihajajo iz ust, pa zopet sam ci-
nizem. Nazadnje sta oba utrujena... Eh, kaj!
Pustiva to. M tvi itak ne vstajajo iz groba. Rajši
lkerja. Alkohol je prijatelj. Gospodična Silva na-
toči dve čašci. Tudi on, ves upehan, seže po te-
kočem tolažilcu izpije. Molč. Njegove misli blo-
dijo kdovekoli Naenkrat mu je slabo. „Meni je
tako čudno...“ „Že mogoče,“ odgovori gospo-
dična Lucija. Tedaj zasluči, da je izpil z likerjem
strup. „Zaigral sem,“ zakliče, pa se zgardi. To-
liko da še sliši njene besede: „As sem potegnila,
as!“ Ona se zasmeje, zunaj se sliši smeh deklet.
— Za začetnika je to vsega priznanja vredno
delce. Veliko moči je v njem kondenzirane in z
jako enostavnimi sredstvi je dosežen lep efekt.
Miheu je s kratkimi potezami karakteristično
označen, osebe so dobro narisane, dialog je kre-
pak. V slovenski dramatični literaturi je to vse-
kako prav zadovoljiv pojav. Uprizorjena je bila
enodjanka prav lepo. Na odru je bila tista
atmosfera, ki bi prevarila še nos, da bi se mu
zazdel zrak poln umetnega parfuma. Glavni vloži
sta igrala ga. Danilova in gđ. Skrbinšek.
Ga. Danilova je zopet krasno izcelirala svoj
part in ga odigrala skoziinsko umetniško. Dokaj
kočljivo vlogo je tako mojsrsko obvladala, da
so bili vsi prehodi, vse nianse one mačje igre
verjetne. Gđ. Skrbinšek je v splošnem dobro za-
del značaj tragično presenečenega črnika. Še bo-
lje bi bil uspel, če bi bil nekoliko bolj podčrtal
momente, ko mu odleže in ko sili njegova lahko-
živa filozofija skozi tragiko. Zelo lepo je odigral
finale. Vse drugo je epizoda, ali vse je bilo iz-
vedeno z očitno vnemo za stvar. Ga. Bukškova
in gđne. Juvanova, Pretnjerjeva in Danilova sko-
raj niso imele kaj govoriti; zato zaslužijo pri-
znanje, da so tudi svojim malim nalogam posve-
tile pažno, ki jo zaslužijo — an.

— Slavnostna predstava v slovenskem
gledališču se je v petek lepo izvršila. Za uvod
je igrala Slovenska Filharmonija, z učitelji in
člani Glasbene Matice pomnožena, pod vod-
stvom g. Talicha Smetanovo uverturo »Libu-
še«. To delo ima v češki glasbeni literaturi ne-
kako enak pomen kakor Wagnerjev »Parsifal«
v nemški. Namenjeno je slavnostnim prilikam
in kakor se sme Parsifal izvajati samo v Bay-
reuthu, tako se igra opera »Libuša« samo v pra-
škem Narodnem gledališču. Nazori o oportuno-
sti takih omejitev so zelo različni; za nas nimajo
vsaj za sedaj praktičnega pomena, ker pri nas
ni moči in sredstev, da bi se mogla taka velika
dela dostojno uprizoriti. Uvertura, ki jo je ljub-
ljansko občinstvo v petek slišalo, pa daje vsaj
pojem o grandioznosti tega v resnici slavnost-
nega dela češkega mojstra, zlasti ob takim kra-
snem izvajanju, kakršno je bilo petkovo. Pod
vodstvom Talichove palčice je bila ta repro-
dukcija umetniška v pravem pomenu in spo-
sobna, da napravi čisto slavnostno razpoloženje.
Introdukcija trbil je takoj označila veličastni
značaj skladbe; v čudovito edinstvenem ritmu
so tekli mojstrsko ubrani, sugestivni akordi z
instrumentov, s precizno in čuvstveno eksekucijo
ustvarjajoči absolutno celoto. Slišali smo
pianissima in crescendo, kakor jih uživa uho
le malokdaj. Vtišek je izvedbe je bil velik. — Po-
tem je g. Nučič čital prolog. Sledila je živa silka,
kakršne se običajno sestavljajo ob takih prilikah.
— Zelo so ugajale točne inljubke proste vaje še-
sterih mladih telovadkinj; približevale so se ne-
kako baletu. O enodjanki »Komedija« govori-
mo posebej. Za zaključek se je izvala, uvertu-
ra in drugo dejanje »Prodane neveste« z ver-
vo, ob izvrstni dispoziciji znanih sodelujočih
članov, zbora in orkesta.

ZADNJE VESTI.

Italijansko turška vojna.

Italijanski dementi.

Rim, 7. januarja. »Agencia Stefani« trdi,
da ni na turški vesti, češ da je bila na novega
leta dan pri Derni bitka in da so Turki vrgli le-
vo italijansko krilo nazaj ter mu prizadeli veli-
ke izgube, nič resnice. Po italijanskih vesteh ni
bilo od 27. decembra dalje pri Derni nobenega
boja.

Boj pri Ajncari.

Rim, 7. januarja. »Agencia Stefani« poroča
iz Tripolisa, da so dne 5. t. m. arabske kolone
in turške regularne čete približale od juga in
zapada Ajncari. Italijanska artilerija je streljala

in jih prisilila, da so se umaknili. Konjeniške pa-
trulje so rekognoscirale in dognale, da se sovra-
znik umika.

Neizpremenjen položaj.

Rim, 7. januarja. »Agencia Stefani« javlja,
da je položaj pri Derni, Bengaziju in Tobruku
neizpremenjen.

Vesti o mlru

Carigrad, 8. jan. Vlada je objavila komu-
nike, v katerem zagotavlja, da ni podvze-
la nobenega koraka v dosego miru
in da so vse tozadevne govorce in vesti nere-
snične.

Rim, 8. jan. Tu se zatrjuje z vso goto-
vostjo, da se turška vlada trudi za mir
z Italijo.

Mir med Tripolissom.

Tripolis, 8. jan. »Agencia Stefani« poroča,
da izpred Tripolisa ni nič novega. 8 kilo-
metrov okolo Ajncare je teren prost sovražnika.

Bitka pri Homsu.

Pariz, 8. jan. »Agencia Hava« poroča,
da so predvčeršnjim pred Homsom arabske čete
napadle dva italijanska bataljona. Arabci so bili
po triurnem hudem boju odbiti z velikimi izgu-
bami; na italijanski strani je 27 mrtvih.

KITAJSKA REPUBLIKA.

Nemci in Angleži.

London, 6. januarja. Iz Tientzina so došli
oddelki nemških in angleških čet proti Lančanu
varovat železniško progo. Angleške čete zase-
dejo progo Tongšan-Lančan.

Položaj v Čengtuju.

Peking, 6. januarja. Konzularne vesti iz
Čunkinga pravijo, da so največji nemiri v me-
stu Čengtu v pokrajini Sečvan. Podkralj Caver-
teng, ki je bil zbežal v Jamen, je bil tam dne
20. decembra ujet in obglavljen. Enaka usoda
je doletela cesarskega generala Tjena. Stoštiri-
deset tujecev je zapustilo Čunking.

Volitve za skupščino.

Mukden, 6. januarja. Vlada v Pekingju vodi
volitve v severnih pokrajinah, v Turkestanu,
Tibetu in Mongoliji. V južnih pokrajinah organi-
zira volitve republika.

Sunjatzenov manifest.

Sangaj, 7. januarja. Sunjatzen je izdal ma-
nifest vsem prijateljskim državam, v katerem
razlaga, da je bila odstranitev mandžurske
dinastije v interesu dežele neizogibna. Manifest
obširno utemeljuje obtožbo dinastije in pravi,
da hoče republika spoštovati vse pogodbe, dol-
gove in mednarodne zaveznosti — ki so bile pod
mandžursko dinastijo sklenjene s tuji in z zu-
nanjnimi državami pred revolucijo, da pa ne bo
priznala pozneje od dinastije sklenjenih. Mani-
fest obljubuje tujcem varstvo osebe in imetja.
Republikanska vlada namerava reformirati ci-
vilno in kazenskopravno postopanje, rudniško
pravo, upravo in finance, odpraviti omejitve
trgovine in zagamčiti versko svobodo. Mandžur-
rom, ki se ne zadržujejo sovražno, se jamči za
pravno enakost in varnost.

Republikanska vlada.

Sangaj, 7. januarja. Republikanska vlada se
je konstituirala po vzoru vlade v Zedinjenih dr-
žavah severne Amerike.

Rusi v Perziji.

Rusi kaznujejo.

Berolin, 6. januarja. »Vossische Ztg«
ima iz Peterburga sledečo vest: Poveljnik ruskih
čet je dal uredniku nekega lista v Urmiji zaradi
Rusom neprijazne pisave šibati. Izvršitvi kazni so
prisostvovali ruski častniki in ruski konzul.

Protiruska agitacija.

Urmija, 7. januarja. Po džamijah (moše-
jah) so nabiti lepaki, ki hujskajo prebivalstvo
proti ruskemu vojaštvu, ki ogrozuje neodvisnost
Perzije. Na merodajnih mestih ne pripisujejo tej
agitaciji nobene važnosti, češ da izhaja od posa-
meznih oseb.

Izgredi v Tebrisu.

Tebris, 7. januarja. Velika množica je
naskočila poslopje endžumena (pokrajinskega
parlamenta) in ga razdejala.

Nova amerikanska država.

Washington, 7. januarja. Predsednik
Taft je izdal proklamacijo, da se sprejema Novo
Mehiko kot sedeminštirideseta država v zvezo
Zedinjenih držav severne Amerike.

Stürgkh pri cesarju.

Dunaj, 7. januarja. Včeraj je bil ministrski
predsednik grof Stürgkh sprejet od cesarja v av-
dijenci. V soboto je bil tukaj ministrski svet, ki
se je bavil s položajem v deželnih zborih. Glav-
no poročilo je predal minister za notranje zadeve
baron Heinold. O rezultatu ministrskega sveta je
grof Stürgkh včeraj poročal cesarju.

Hrvaške demisije.

Tomašič in Amruš gresta.

Zagreb, 7. januarja. V opozicijalnih
krogih trdijo baje po dobrih informacijah, da je
padec bana dr. Tomašiča dognana stvar in le
še vprašanje kratkih dni. Z njegovo demisijo
spravljajo v zvezo vpokojenje predsednika stola
sedmorice dr. Rakodczaya, ki je bil pred Rauchom
ban. Rakodczay ima baje biti zopet imenovan
za bana. Pravijo tudi, da ga je Tomašičev ne-
uspeh spametoval in da bo iskal stikov s koali-
cijo. — Tudi o predstojniku za uk in bogostaste
drju. Amrušu trdijo, da že nekaj dni ne uraduje
in da se po praznikih sploh ne vrne več v urad,
ker je baje njegova prošnja za upokojitev že
sprejeta.

Zagreb, 7. januarja. Demisija dr. Amruša
je sprejeta.

Zagreb, 7. januarja. Oficiozno trdijo, da je
Rakodczay upokojen na lastno prošnjo, ker je
dovršil štirideset let službe.

Bosanski sabor.

Sarajevo, 7. januarja. Vlada namerava v
kratkem zopet sklicati sabor, ki se je moral dne
20. decembra nenadoma odgoditi, ker je postal
nesklepčen vsled znane afere Arnautovića in Ka-
ramehmedovića. („Zarja“ je o tej aferi obširno

